Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 943 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 25 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1887 — (Դ. Տ.) 9 ՄԱՐՏ 1887 — 12 ՁԻՄԱՁԻՒ ԱՄԻՍ 1334

20 ՓԱՐԱ (ՄԻՆՉ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԱՌԱՒՕՏԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԳՐԱՀԱՏԱՐԱԿՈՒՄ ԵՒ ԱՋՈՂՈՎԱԾՈՒ

20 ՓԱՐԱ (ՄԻՆՉ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԳԻՆԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Ջարեկան գահնկան արտաքսի 160
» » Վեցամսեայ » » 80
» » Երեք ամսեայ » » 40
Դաւառաց » Եւ տեղական թղթատարով տարեկան » » 240
Դաւառաց համար եւ տեղական թղթատարով վեցամսեայ » » 120
Օտար երկիրներու համար Տեղան Ջրանց » 56
» » վեցամսեայ » 28

Դուրս գրկուած ընդհանուր մարդու ծանուցութեան վրայ է, թղթատարութեան գրկուողի նամակ կամ դրութիւն եւ չտուրիր։

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Beirnen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 25 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1887

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ. Ռուսաց բոլոր լրագիրներն, այս միջոցին, անդէն պատերազմ կը մղեն ընդդէմ Աւստրիոյ, որովհետեւ ռուս կառավարութիւնը վերջերս ձերբակալած է բաղմաթիւ աւստրիացի լրտեսներ որ չբնդակելով Ռուսիոյ այլ և այլ կողմերն, երկրի քարտէսներն և պատերազմական թատերաբեմի դիրքը կը հանէին։ Այդ լրտեսներու քարտէսներէն յայտնի է թէ նոքա մասնաւորապէս կը փնտռեն Աւստրիոյ եւ Մոսկուայի միջեւ ամենակարճ ճանապարհն և առանձին խնամով ի նկատ կ'առնուն Մոսկուայի դիրքն։ Այս պարագայ առիթ կուտայ ռուս լրագրաց աւելի եւս համոզուելու այն կարծիքի մէջ թէ Գերմանիա և Աւստրիա կազմած են գաղտնի ծրագիր մը «արշաւելու Ռուսիոյ վրայ և գրաւելու Մոսկուան» որի մասին մի քանի օր առաջ արդէն բաւական երկար գրուեցաւ Աբեւելքի մէջ, քաղելով Ռուսկի Կուրիէրէն։ Այս հանգամանքներու ակներեւութիւնն այն աստիճան ազդեցութիւն գործած է ռուսական մամուլի վրայ որ մինչեւ անգամ պահպանողական և խաղաղասէր լրագիրներն հրաւէր կը կարդան ռուս կառավարութեան պատերազմական ամէն պատրաստութիւն տեսնել ընդդէմ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ։

Ռուսական լրագրաց և մասնաւորապէս Նովի սոյնիմատ յայտարարութեանց վրայ Նոյէ Ֆրէյէ Բլեսէ իւր խմբագրական յօդուածին մէջ կ'ըսէ թէ, իրաց այս կացութեան առաջ Գերմանիա և Աւստրիա պարտին աւելի քան երբէք ամրացնել իրենց դաշնակցութիւնն, ըստ որում Գերմանիա ունի միակ հաւատարիմ բարեկամ մը, այն է Աւստրիա։

—Յայտնի է թէ Քուլպաս զօրավարը Թէհրանի ռուսական դեսպանատան զինուորական կցորդ անուանուած է։ Կը կարծուի թէ այս անուանմամբ Ռուսիա առաջիկայ գարնան կը պատրաստուի նոր հարուած տալ Անգլիոյ աշխարհավարութեան կեդրոնական Ասիոյ մէջ։ Պարսկաստան նշանաւոր դեր պիտի խաղայ այս պարագային։

—Ռուսիոյ Պետական Խորհուրդն ընդունած է Անդրկասպեան երկրի մէջ երկաթուղւոյ նորանոր գիծեր կառուցանելու ծրագիրն և արդէն քիչ ժամանակէն Անենկոֆ զօրավարը Բեզերսպուրգէն պիտի վերադառնայ Անդրկասպեան նահանգն և ներկայ ամսոյ մէջ պիտի ձեռնարկէ երկաթուղւոյ գծի մը կառուցման Զարճուայէն մինչեւ Սամարղանդ։

—Ժուռնալ դը Ս. Բեթերսպուրկ խօսելով աւստրիացի լրտեսներու վրայ, կը յայտարարէ. «Պէտք չէ կարեւորութիւն ընծայել մի քանի լրագրական թղթակցութեանց որ կը նկարագրեն պետութեանց այլ և այլ ծրագիրներ։ Լաւագոյն լրագիրներուն պէտք է որ յայտնի լինի թէ բաղմադարեան կապերով միացած մեծ պետութեանց յարաբերութիւնները կախում չունին մի քանի թղթակցութեանց նուազ կամ առաւել երեւակայական պարունակութիւններէ։» Պ. Կատկով խիստ յանդուգն և կատաղի կերպիւ կը յարձակի Ռուսիոյ պաշտօնական թերթի սոյն յայտարարութեան վրայ և բացարձակապէս կը մերժէ քաղաքական կապերու գոյութիւնը մեծ պետութեանց կամ կայսրութեանց միջեւ։ «Ի՞նչ կայսրութիւն, կը բացագանչէ Պ. Կատկով։ Ռուսակա՞ն կայսրութիւնը Գերմանիոյ և Աւստրիոյ հետ։ Սակայն կարելի՞ է բաղմադարեան համարել այդ կապերը։ Մենք չենք կարող ժառանգել պ. Ս. Բեթերսպուրկէն սպասել այս աստիճան անգիտութիւն պատմութեան մասին, որ իրեն անյայտ լինի թէ նմանօրինակ բաղմադարեան կապեր գոյութիւն չունին բնաւ Ռուսիոյ և յիշեալ երկու կայսրութեանց միջեւ։» Ապա Պ. Կատկով կը յարէ թէ Աւստրիա չատ բարիքներ Ռուսիային վայելելով հանդերձ, չատ պարագայներու մէջ դրեթէ դաւաճանած է նորա դէմ, և կը հաստատէ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ գաղտնի թշնամութիւնն ընդդէմ Ռուսիոյ։

—Օրէնսկի Լէսոկ կը ծանուցանէ թէ Մոսկուայի Գեղեցկութիւնի խմբագիրն Պ. Կատկով Օտեսայի մէջ պիտի հիմնէ ամենօրեայ քաղաքական և գրական մեծագոյն թերթ մը իւր մասնաւոր տպարանով։ Սոյն ձեռնարկութեան պիտի յատկացուի հարիւր հազարաւոր ռուբլիներ։ Մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի այս իրողութեան, որովհետեւ Կատկով որ ռուս կայսրութեան ներքին քաղաքականութեան վրայ միակ հզօր ազդեցութիւն ունի, իւր քաղաքական գաղափարաց ծառայելու համար լրագրական մեծ օրգան մ'ունի հաստատելով Օտեսայի մէջ։ Կ'երեւի թէ այդ տեղէն, այն է Սեւ ծովի ափերէն, կ'ուզէ իւր ազդեցութիւնը տարածել Պուլկարիոյ և առ հասարակ արեւմուտքի մեծ ու փոքր տերութեանց վրայ։

—Թիֆլիսէ կը հեռագրեն թէ Փոթիի մէջ ահագին բանակութեամբ ցարեն գնուած է արտասահման և առաւելապէս Ֆրանսա զրկուելու համար։

—Ռուսիոյ մէջ տարիներէ ի վեր հաստատուած է ընկերութիւն մը «Պաղեստինի օրթոտոքս ընկերութիւն» անուամբ, որոյ նպատակն է Պաղեստինի մէջ զարգացնել և օրացնել օրթոտոքսութիւնը։ Ընկերութիւնն արդօրէն կը զարգանայ և այս տարի նորա անդամց թիւն հասած է 779 ի, իսկ դրամագլուխը 480,618 ռուբլիի։

—Ռուսական մի քանի լրագիրներ իրը նշանաւորագոյն նորութիւն կը համարին Կոսա Լեվ Տոլստոյի մի նոր հեղինակութիւնն, «Իշխանութիւն խաւարի» դրամն, որ մօտերս պիտի ներկայացուի թատերաբեմի վրայ։

ՖՐԱՆՍԱ. ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ. Ֆրանսական կառավարութիւնը Պատուոյ Լեգէոնի Մեծ Խաչը նուիրեց Պարսից Շահին երկրորդ որդի և Պարսկաստանի հարաւակողմեան ընդհանուր կուսակալ Զըլ-իւլ-Սուլթանի։ Այս մեծ պատուոյն պատճառն է այն հոգածութիւն զոր Զըլ-իւլ-Սուլթան ցոյց տուած է ֆրանսական պատուիրակութեան նկատմամբ որ Պարսկաստանի հարաւակողմը Սուզի մէջ երեւան հանած էր անդին հընութիւններ և Բարիզի թանգարանը լրցուցած։

—ՔԱՒԼՊԱՐՍ զօրավարն այս պատուս Վիէննա դնացած է ուսկից իւր ընտանիքն առնելով պիտի մեկնի ի Թէհրան, իրը զինուորական կցորդ տեղւոյն ռուսական դեսպանատան։

—ՎԻԵՆՆԱՅԻ ռուսական դեսպան Իշխան Լոպանոֆ Բեռդերսպուրգ դնացած է, ուր պիտի մնայ երեք շաբաթ։

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՅԱՏԵՆ

Բազմաթիւն կարասապնեք հեռաւոր հեռաքրքրաշարժ տեղեկութիւններն Ատենի վրայ, որ Անգլիոյ ձեռքը զինուորական կարեւոր դիրք մ'է և կը տիրապետէ Հընդկական Ովկիանի ու Կարմիր Ծովուն, յորս այնքան բազմապան շահեր ունի Բրիտանական Կայսրութիւնն։

Ատէն՝ Երանելի Աբդիէլ ծայրը կը գտնուի, Ափրիկէի Ատէլ քաղաքին հանդէպ, Կարմիր ծովուն մտից առջեւն ու Հընդկային Ովկիանոսին վրայ։ Թերակղզի մըն է, շրջապատեալ գոլով ի ծովէ, ու պարսնոցով մը յարեալ ցամաքին։ Նաւահանգստին կողմէն գիտելով Ատէնի կերպարանքը՝ հրաբղխային մնացորդաց անմխիթար երեւոյթ մը ունի։ ցած ու ժայռուտ բլրոց շղթայ մի է կարծես, սեւատես, ամայի, արեւակէզ, անբեր ամենեւին, որ նախկին հրաբղխի մը հերձուածէն ու պատառատուէն ձեւացած են։ Այն հիւրատեաց հողուն վրայէն կարծես բնութիւնն ինչ կը խորշի։ Ոչ բաւականութիւն կը տեսնես, ոչ ծառ, ոչ թփիկ որ սնոր վայրի կերպարանքը ամօրէ։ Նոյն իսկ շարժուն կենդանը կարծես անկէ տեղի կուտայ։ զի և ոչ թռչնիկ մը կը տեսնես, ի բաց առեալ ծովային թռչուններն, որ այն կատարաց վրայէն սաւառնելով՝ անոնց տխուր կերպարանքը զուարթացնէ։ Եւ եթէ չհաւատրուութիւնը չձգէր, անշուշտ մարդս ալ իրը անիծեալ երկրէ մը անկէ կը խուսէր։

Արդ այն տխուր ու վայրի տեսարանը քիչ մը զուարթացնողն է տանց շարք մը սպիտակ որմունքներով՝ որ այն աւազուտ սեւ ժայռուտից ոտքը կը կանգնին, արարացի ճարտարապետութեամբ ու վայելուչ տեսքով։ Ոմանք իրը պանդոկ կը ծառայեն, ուր կը բնակին եւրոպացի պաշտօնատարքը ու վաճառականք։ այլք գործատունք են, կամ սրճանոցք, և կամ խանութք։ Հրէից ու Փարսից ձեռքը, ուր հնար է գտնել Ափրիկէի և Ասիոյ ճարտարութեանց ամէն տեսակ հետաքրքրական առարկայ։

. . . Սակայն բուն Ատէն քաղաքը տեսնելու համար այս նաւահանգստիս ծովափին վրայ կենալու չէ, հարկ է դէպի ներս երթալ, որ հետի մէկ ու կէս ժամու ճամբայ է։

Մեր չոգենաւը մէկ ու կէս օր այն նաւահանգիստը դադարելու էր. այս ինձ պատեհ էր հետաքրքրութիւնս յագեցնելու։ Առաւօտանց կանուխկէն այն ծովեզերաց աւազուտին վրայէն քայլս դէպի հանդիպակաց բարձրաւանդակ մի կ'ուղղեմ, որոյ միւս կողմը գոգցես երեսուն հազար մարդոց քաղաք մը կ'աւետուն։ Աջակողմս՝ բոլոր ճամբուն երկայնութեամբը՝ սեւ, հրբկիզեալ, առապար, ցամաքեալ հրաբղխային բլրոց կողերը կը կանգնին. ձախակողմն ընդարձակ, վճիտ, մութ կապոյտ ծովը. զով հովմիկ մը ծովուն երեսէն շնչելով՝ այն խղդուկ ջերմութիւնը կ'ամոքէ։

Ճամբան շարունակելով ստէպ ստէպ բնիկ սեւամորթից խմբերներու կը հանդիպիմ, որ դէպ ի Աբէնա Փէյդ կը գիմեն, անշուշտ կամ ի ինդիր գործոյ և կամ ինչ և իցէ շահու։ Աբք, կանաչք ու տղայք ճանապարհին զուարթ խօսակցելով՝ քովէս կ'անցնին, ինձ կը նային, կը ժպտին, մէջերնին խօսք մը կը նետեն ու կ'երթան։

Գոգցես կէս ժամ քալելէն յետոյ աննշան հիւղերու կոյտ մը կը մերձենամ։ Մաս կոչուած փոքր գիւղակն է աւազուտին վրայ շինած, ոչ շատ հեռի ի մաքսատանէն։ Անկէ աւելի թուցիչ տեսարան չի կրնար ըլլալ։ այն խըրճիթք տախտակներով, յարդով ու տերեւներով շրջապատեալ միջոցներ են, որոց շինութեանը համար ամենեւին արհեստաւորի պէտք չէ եղած, ինչպէս նաև չկայ պէտք՝ ոչ դրան և ոչ պատուհանի։ Եւ սակայն այս խրճթաց ոմանք վերէն բաց բակ մը ալ ունին, որմէ անդին է բուն բնակարանը։ Անկէ բիչ մը անդին մարտատան հանդէպ ու ծովափէն ոչ հեռի՝ խարիսխ կը ձգէն այն նաւք որ մերձակայ ծովեզերքներէն տեսակ տեսակ բերքեր կը բերեն։ Այլ ես հետաքրքրութենէ մղեալ ծովեզերեայ ճամբէն կը խոտորիմ և այն գիւղակին կամ թէ լաւագոյն ըսեմ փոքրագոյն կոյտին դիմաւորս վազողը կը մտնեմ։ Տղայք ոմանք՝ գոգցես զարհուրած՝ կը փախչին և ներկայութեանս աղմուկ կուտան։ Իսկոյն ամէն խրճիթէն գլուխներ դուրս կ'երկրենան. սիրտս ընողները դուրս կելլեն, և բանի որ ճամբու յառաջ կը տանիմ, եւտեւէս բազմութիւնը կը դիզուի, աղաղակները կը սաստկանայ, որոց արձագանգ կ'ելլան շանց հաչիւնքը։ Մեծաւ մասամբ կանայք ու տղայք են։ երեւի թէ արք առհասարակ գործոյ գնացած են։ Չկարենալով հասկնալ բազմութեան դիզուելուն նպատակը, թեպետ սպառնական կերպարանք մը չեն ցոյց տար, բայց և այնպես բալը կ'երգեմ, մինչեւ փոգոցին միւս ծայրէն դուրս արձակը կ'ելլամ. բազմութիւնը կը դադարի, այլ սեւամորթ տղայոց խմբակ մը դեռ եւս եւտեւէս կուգայ, մինչեւ գիւղակին բաւական կը հեռանամ։

Թէ օրչափ սակաւապետութեամբ ու խեղճաբար ապրելու է այն ռամիկը՝ Աստուած գիտէ. այն ապառաժ, անբեր երկրին վրայ, ուր ոչ ցող կ'իջնէ, ոչ կանաչ կը բուսնի, ոչ մշակութեան հետք կը տեսնուի, և ամպք իսկ հազիւ երեք կամ չորս տարի մէյմը իրենց ջուրը կը թափեն, ոչ այլ ապրանաց միջոց կը մնայ անչուշտ, եթէ ոչ ձկնորսութեան վտիտ արդիւնքը։

. . . Այս տեղիս, այս պարտէզը, այս զբօսայի վայրն՝ է Ատէն քաղաքին հըրաշալիքը։ հոս են այն հռչակաւոր մեծ ջրամբարք, որ մեծագործութեան յիշատակարան են։ Որովհետեւ հրաբղխային երկիրս է ամենեւին անջրդի, ուր և երկինց օրհնութիւնն իսկ հազիւ երբեք երբեք կամ չորս տարի մէկ մը և երբեմն իսկ հինգ կամ վեց տարի մէկ մը այց կելլէ, վարչութիւնը ժողովրդեան կարօտութիւնը խնամելով, այն ժայռից գոգին ոստոստ դուրերն ու խորչերն օրհնեալ ըրած՝ մասնաւոր ընդարձակ ընդունարաններ շինած է, յորս կամբարի այն սակաւագէպ անձրեւաց ջուրը, որ ճշմարիտ օրհնութիւն մըն է բնիկ ժողովրդեան։ Եւ սակայն այն եռամեայ եւ բառամեայ անձրեւը ստէպ հազիւ մէկ կամ երկու ժամ կ'իջնէ, և այն իսկ ոչ այնքան առատութեամբ որ ջրամբարը լցուին. ստէպ ջուրը հազիւ մէկ կամ երկու մետր կը բարձրանայ անոնց մէջ. որ ապա չորութեան եղանակը յաջորդելով կը սպառի և ջրամբարք կը ցամաքին։ Բայց կ'ըլլայ նաեւ որ անձրեւաց եղանակին կարծես երկինց սահանք կը բացուին, տեւելով մէկ, եւ եւս երկու օր, և այն ատեն երկնից թափած ջրին չափը չկայ։ ժայռից վրայէն հեղեղք կ'իջնեն, ամէն դին գետք ու քարավազք ձեւացնելով։

Այն ատենն կրնայ զուրցուիլ թէ ողջոյն քաղաքը ջրասոյղ կ'ելլայ։ որովհետեւ տունք մեծաւ մասամբ հողաշէն են, և ծածկերնին տափարակ, անձրեւին ջուրը դիւրաւ ամէն դիէն տունը կը թափանցէ ինչպէս թէ փողոցն ըլլար։ Անկէ որմունք իրենց ամրութիւնը կորսնցնելով, ստէպ տխուր ու խորին ազմուկ մը կամ թնդիւն մը կը լսուի, որ ուրիշ բան չէ՝ բայց եթէ պատեր, տուներ կամ տանց մաս մը որ կը կործանին։

Այն ատեն ընկաց տաժանելի եւ տագնապի գործ կը բացուի. և ամենքն ի բռնադատութենէ ստիպեալ՝ հարկ է որ ժրութեամբ փութան ծածկելու և ապահովցնելու իրենց փափուկ ապրանքն. որ են քաֆէ, այլ և այլ խէժք, խունկ, զմուռս, ռետին, հալուէ, մեխակ, պղպեղ, համեմք, դեղօրայք, հընտեղէնք, և այլն։ Սովորաբար բոլոր այս ապրանք բաց օդու մէջ կը պահուին, նաեւ ծովեզերքին մօտ, մինչեւ որ նաւերը բեռնաւորեն տանին։

Բայց երբ անձրեւը դադարի ամենքն իրենց տագնապը կը մոռանան, և սրտերնին ուրախութեան կը բացուի. ամենուն բերանը իրենց ջրամբարն են։ Առաժամանակեայ վշտերնին մոռնալով ընթացքնին դէպ ի այն բարի ընդունարաններն կ'առնուն, որոնք՝ եթէ անձրեւը յորդ ինչած ըլլայ՝ մինչեւ բերանը կը լցուին։ Այն ջուրը սկզբան պղտոր է, բայց կամաց կը զտուի կը մաքրուի։ Ի տեսիլ այնքան լաւ և անոյշ ջրոյ՝ ամենուն սիրտն ու երեսը կը զուարթանայ. և չատ երբեմն, որովհետեւ չատ քիչ կը հանդիպի որ այնքան ջուր տեսնեն։ Վարչութիւնը, որու առացուածքը կը համարի, այն անհուն ջուրն աճուրդի կը հանէ, որմէ միչեւ հարիւր հազար ֆրանգ կը շահի. այն տակը կանցուցնէ քաղաքին տեսչութեան, որ ի կիր կառնու ի չինութիւն հասարակաց շինից, հիւանդանոցաց, ճամբաներու, և ուրիշ բարեկարգական գործոց։

Աշխարհիս այս ամայի անկիւնը, որ մարդուս բնակութեան անպատեհ ըլլալու ամենայն ժամանաւորութիւնն ունի, ի սկզբանէ հետէ բազմաթիւ դիպաց ասպարէզ եղած է։ Հոս չատ մը ազգեր իրարու յաջորդած են, և դեռ եւս չատք այնք են որ ցայսօր հոն կը գտնուին։ Արաբացիք, Հնդիկք, Փարսիք և Հնդկաց բորդոնիկք, առ հասարակ այս թերակղզւոյս վրայ տարածուած կը բնակին։ Արաբացիք, Սոմալը և Հնդկաց մեծագոյն մասը մահմէական կրօնքը կը պաշտեն։

Տեղւոյս վարչութիւնը Պոմպէյի նախագահութեան ենթակայ է. անկէ է որ կուգան պաշտօնատարք և զինուորք, եւս եւ ծախուց կարեւոր դրամք։

Անգլիական վարչութեան արդիւնաւոր հետեւանքն այս եղաւ, որ Ատէն մի ամենամաքուր իւր վաճառականական էական գիրքն ու համբաւը. և որ լաւագոյն կարելի է համարել, վաճառականութեան կամ փոխանակութեան առարկայք ինչ որ յառաջ էին գրեթէ նոյն մնացած են։ Գաղթականք հոս բան մը չեն յառաջ բերեր. հապա իրը պարզ ամբարանոց մի վաճառուց կը ծառայեցնեն զիրն։ Հոս ամենայն ինչ կը վաճառի. ափ մի հող, դաւաթ մի ջուր, խոտոյ տերեւ մի. միով բանիւ ամենայն ինչ բաց ի արեւուն լուսէն ու ջերմութենէն, զոր բարեբաղդաբար նախախնամութիւնը վաճառականութեան ենթակայ ը-բած չէ։

Անգլեացիք ի 1859 տիրեցին Ատէն թերակղզւոյն, որովհետեւ անոր ծովափը անգղիական նաւ մը նաւաբեկած էր զոր Արաբացիք աւարած էին։ Անգղիական վարչութիւնը այս անիրաւութիւնն առիթ առնելով հատուցում պահանջած էր, և իւր բողոքը ունկնդիր չգտնելով՝ դիմեց զօրքով գնտակոծից ու տիրեց տեղւոյն։ Լահաճի սուլտանը՝ որու սեպհականութիւնն էր՝ չանաց նորէն ձեռք բերել։ բայց իւր ամենայն չանքն ունայն ելլելով՝ վերջապէս 1843ին խաղաղութիւն ըրաւ, դաշնադրելով Անգղիացւոց հետ բարեկամութիւն ու վաճառականական յարաբերութիւն։

Երբ Անգղիացիք տիրեցին թերակղզւոյն, Ատէն քաղաքին բնակիչք 600 հոգւոյ չափ հազիւ կային, որոց 250 Հրեայ, 50 այլ Պանիան։ Վաճառականութիւնն իսկ՝ որով տեղին ի հնուց

—)(51)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՎԵՐՆ

ՀԻՆԳ ՇԱԲԱԹ ՕԹԱՊԱՐԻԿՈՎ

ԵՐԿԱՅԹՈՒԹԻՒՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՑ ԱՆԳԼԵԱՑԻՈՅ ՑԱՓԻՆԷ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ԾՐԱՆՍԿԱԿԱՆ ՀԵՄԱՐԱՆԷՆ

ԳԼՈՒԽ Լ.

«Ահա, ըսաւ տոքթորն, այնչափ մօտ ենք Բէրնաքի, որչափ Ս. Պողսոյն աշտարակին մէջ թառող մը չկրնար մօտ լինիլ Լոնդրայի։ Ուստի կրնանք ուղղակուս պէս տեսնել։

—Ինչ է այդ թակահարութեանց նման շարունակ, որ ամէն կողմէ կը լսուի։»

Ծայէ նայեցաւ ուշադրութեամբ, եւ տեսաւ որ բաղմաթիւ ոստայնակը իրենց գործած կտաւները լայն ծառոյճներու վրայ փռած կը ծեծէին բաց օդի մէջ, եւ ասոնք կ'արտադրէր այն շարունչ։

Լոնդոնի մայրաքաղաքն իւր ամրոյթեամբ կը տեսնուէր յայնժամ իրրեւ պարզեալ յատակագծի մը վրայ։ Ճշմարիտ քաղաք մ'էր տողաշար տուներով եւ բաւական լայն փողոցներով։ ընդարձակ հրապարակի մը մէջ գերեզաւ առուտուր կը ա-

---

ՊՈՂՈՒԽ ԼԴ.

Զու գիշերուան մէջ։—Երեքն ալ։—Բէննէտիբնազդմունքն։—Զգուշութիւնը։—Շարի գետին ընթացքը —Զատ լինը։—Զուր։—Դետանի։—Կորուսեալ գնտակ մը։

Աւաւտուան ժամն երեքին միջոցները, ծայէ, հսկողութիւն ընելով, տեսաւ վերջապէս որ բաղաքը կը տեղափոխուէր իւր տեղէն տակ։ Վէյէրիոյ ճանրայ կ'ելնէր վերը ոտքն։ Բէննէտի եւ տոքթորն արթնցան։

Վերջինը՝ կոշմացոյցը նայելով՝ դիտութեամբ տեսաւ որ հողը դէպի հիւսիսային արեւելք կը տանէր։

«Բարեբաղդ ենք, ըսաւ։ ամէն բան կը յաջողի մեզ։ այսօր իսկ պիտի գտնենք Զատ լինը։

—Ընդարձակ է այդ լիճ, հարցուց Բէննէտի։

—Շատ ընդարձակ, սիրելի՛ Ցիք։ իւր մեծագոյն երկայնութիւնն եւ մեծագոյն լայնութիւնը կրնան հարիւր քսան մղոնի հասնիլ։

—Դէշ չէ, Ջրոյ տարածութեան մը վրայ պրոյտիլն այլաղանութիւն կը բերէ մեր ուղեւորութեան մէջ։

—Բայց կը թուի ինձ թէ այդ մասին տրտնջելու պատճառ մը չունինք։ մեր ուղեւորութիւնը բաղդաւոր է, եւ մանաւանդ հնար եղածին չափ լաւագոյն պայմաններով կը կատարուի։

Բայց Բէննէտի կը դիտէր զոյն։ իւր կարթիին մէկ գնդակովը ջախջախեց հրացանը Եէյլիին ձեռաց մէջ։

Այս անակնկալ հարուած ընդհանուր վանաւատի նման մ'եղաւ։ ամէն ոք վազեց իւր անակը մտաւ, եւ օրին մնացեալ մասին մէջ քաղաքը բացարձակապէս ամայի մնաց։

Գիշեր եղաւ։ Հոյ չկար։ Հարկ եղաւ անշարժ կենալ գետնէն երեք հարիւր ոտք բարձրութեան մէջ։ Ոչ մի հուր չէր տեսնուեր մութին մէջ։ Մեռելական լռութիւն կը տիրէր։ Տոքթորը կրկնապատկեց խոհեմութիւն։ Այս հանդարտութիւն կրնար դաւ մը ծածկել։

Եւ իրաւունք ունէր Ֆէրիւսոն։ Կէս գիշերին մօտ, ամբողջ քաղաքն հրդիզուեցաւ նման տեսիլ մ'ատացաւ։ հազարաւոր հրեղէն գիծեր կ'ամբառնային եւ վիրաւ կը կտրէին օդին մէջ հրախաղութեան փամփուշտներու նման։

«Աւարի նորանման բա՛ն մը, ըսաւ տոքթորը։

—Այո, Աստուած ներէ ինձ, պատասխանեց Բէննէտի, կարծես թէ հրդեհ մը վեր կ'ելնէ եւ մեզ կը մօտենայ։»

Արդարեւ, զարհուրելի ազաղակաց եւ հրազինուց որոտմանց հետ հրեղէն կրան ալ կ'ամբառնար դէպ ի Վէյէրիա։ Ծայէ նաւախեմ վար նետելու պատրաստուեցաւ։ Շատ չանցաւ, Ֆէրիւսոն հասկցաւ այս երեւութին նշանակութիւնը։

Հազարաւոր աղաւնիք, որոշերնուն կիզանութիւնը կապուած, Վէյէրիոյի դէմ արձակուած էին։ խուժանին աղաղակներէն և հրազինուց բռնութենէն ահարեկեալ մթնոլորտն ի վեր կը թռչէին հրեղէն ծամածուռ շաւիղներ գծելով։ Բէննէտի իւր բոլոր զէնքերը պարպեց այդ կրակին վրայ։ բայց ինչ դիմար ընել այն անթիւ բանակին։ Արդէն ազաւնիները կը պատրէին նաւին եւ օդապարիկն, որոց շրջապատը, ցոլացնելով նոցա լայն, հրեղէն ցանցէ մը շրջապատեալ կը թուէր։

Տոքթորն ատանց վարանելու գաւարդի հատոր մը փոր նետեց եւ հետացաւ այդ վտանգաւոր թռչնոց մօտէն։ Երկու ժամու չափ տեսնուեցան մութին մէջ, յետոյ քիչ քիչ նուազեցաւ թիւերնին, եւ վերջապէս մարեցան։

«Այժմ կրնանք հանդիստ ննջել, ըսաւ տոքթորը։

—Դէշ խելք չէր սա վայրենիներուն մտածածն, ըսաւ Ծայէ։

—Այո՛, սովորաբար այդ ազաւնիները կը գործածեն գիւղերուն հիւղակներն հրդիզելու համար։ բայց այս անգամ գիւղն իրենց օգտակար հրձիգներէն աւելի բարձր կը թռչէր։

—Ստուգիւ օդապարիկն երկիւղ չունի թշնամիներէ, ըսաւ Բէննէտի։

—Ոնի՛, պատասխանեց տոքթորն։

—Ո՞ր են։

—Նաւատին մէջ կրած անխոհեմներն։ Ուստի, բարեկա՛մ, աշխարհի հսկողութիւն ամէն ժամանակ եւ ամէն տեղ։»

հետէ միշտ հռչակաւոր եղած էր՝ գրեթէ խպառ ոչնչացած էր. որովհետեւ Տաճկաց ու Լուսիտանացւոց պատերազմներովը տեղին ոչ միայն աւերածով լցուած անչքացած էր, այլ նաեւ կարեւորութիւնն իսկ ընկուած էր։ Բայց և այնպէս երկայն ջրմբղի մը աւերակք, մեծ ջրամբարք, և Շէմ-Շէմի բարձունքը տանող տասուերկու ոտք լայնութեամբ մեծ ճամբու մը մնացորդք, յայտնի կը վկայէին տեղւոյն՝ անցեալ չքեղութիւնն և կարեւորութիւնը, զոր հնար էր միանգամ վերանորոգել։ Ուստի և Անգղիացւոց ժրութեամբ ու գործունէութեամբ՝ Ատէն հետզհետէ մեծցաւ, բազմացաւ ու զօրացաւ. այնպէս որ զարդիս Բրիտանական կայսրութեան ամենէն կարեւոր կայաններէն մէկն եղած է։ Հոն, ի Սուէզ բէյդ նաւակայան՝ կը ժողովին այն ամենայն չոգենաւք որ ի Հնդիկս, ի Զինաստան, Յաւստրալիա, և յայլ տեղիս կ'ուղեւորին։ Իր դրիւքը և իր հզօր բերդերովը Կարմիր ծովուն մտից կը տիրէ։ Պահապան զօրքը 1000 հոգիէ կը բաղկանայ. իսկ բնիկ ժողովրդեան՝ թիւը երեւուն կը հաստի։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՊՈՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. Վիէննայի կառավարական լրագիրը կը սեն թէ, Բ. Դրան և Պ. Զանբովի միջեւ բանակցութեանց դադարումէն անմիջապէս ետքը Պուլկարիոյ մէջ խռովութեանց սկիզբը կը ցուցնէ թէ Զանբովեանք որոշած են բռնի միջոցներով յառաջացնել իրենց խորհուրդները։ Բաբաշօղլուի դէպքը, դաւադիր Պէնտերէվ սպային անարդական նամակն առ Սդամպուլով, պաշտօնակ սպայից յայտարարութիւնն և Օտեսայի գաղտնի մանախմբին կողմէ Սոպրանյէի անդամներուն ուղղեալ յայտարարութիւնն արդէն կը ցուցնէին թէ խռովակալութիւնը պիտի դանէր, յօրէ անտի ուր Զանբով չյաջողեցաւ Բ. Դրան ընդունելի տալ զիւր ռուսանուէր անտեղի հիմնադիր։ Կ'երեւի թէ խռովակալութիւնը գիտէր զայս, ուստի և յանկարծակի չէ եկած։

—Թայմսի Վիէննայի թղթակիցը կը հեռագրէր մարտ 2 ին. «Անկերկայելի է թէ խռովակալութիւնն իւր կողմն ունի ազգին ստուար մեծամասնութիւնը. բայց նաեւ անժխտելի է թէ բանակին վիճակն յոյժ հեռի է գոհացուցիչ լինելէ։ Փիլիպէէ և Ռուսճուգէ այսօր նամակներ ստացայ, որը կը ցուցնեն թէ վերջին երկոտասան ամսոց գրգռութիւնք չատ դէշ ազդեցութիւն բրած են կարգ մը պուլկար սպայից վրայ։ Անոնցմէ ոմանք անհանդարտ են անձնական փառասիրութեամբ. այլք դժգոհ են զի երկու Պուլկարներուն միացումը դեռ եւս ի գլուխ եկած չէ, և կամ զի ապստամբութիւն մը չի յաջուցուիր ի Մակեդոնիա, խռովակալութեան «երկչոտ քաղաքականութեան» պատճառաւ, որով կը մերժէ ամեն փորձ մակեդոնական խռովութեան մը յարուցման։ Երիտասարդ սպայք անշուշտ ամենէն աւելի խռովայոյզ են, և ասոնց մէջ շատեր կան որք պարտի տակ ինկած լինելով, դիւրաւ կը կաշառուին։

—Պէնտերէվ անուն ատիճանաւորէ մը հաղարապետն, որ Պուլկարիոյ այժմեան ապստամբական շարժման կազմակերպիչը կը համարուի, նոյն սպան է որ պատերազմի դաշտին վրայ բարձրագոյն հրամաններու անսատելուն համար պատժուելէ ետքը, վրէժ լուծեց Իշխանէն՝ օգոստ. 21 ի դաւադրութեան մասնակցելով, և ապա հրատարակելով Ռուսիոյ լրագրաց մէջ թէ ինքն իսկ էր Սլիվնիձայի յաղթութիւնը վաստկողն, և թէ Ալէքսանդր Իշխան պատերազմի դաշտէն փախած էր նոյն օր։ Պէնտերէվ վերջերս ձերբակալեցաւ ի Ռումանիա՝ դաւադրելուն համար, և արտաքսեցաւ երկրէն։ Ասոր վրայ բաց նամակ մը հրատարակեց, ուղղեալ առ խռովակալ Սդամպուլով, որուն կ'ազդարարէ թէ, եթէ ինք և իւր պաշտօնակիցք յօժար կամաք չհրաժարին, բիչ օրէն բռնութեամբ պիտի հրաժարեցուցուին, և գուցէ վրայ պիտի տան իրենց կեանքն ալ։ Իւր երկայն նամակաւ, Պէնտերէվ վերջանն անարգանօք կը խօսի Ալէքսանդր Իշխանին վրայ, զոր կ'ամբաստանէ իբրև մասնիչ մը որ Պուլկարիոյ օգտին դէմ գործած էր ի շահ Գերմանիոյ, (թէեւ յայտնի է թէ Ալէքսանդր Իշխան, իւր դժուարութեանց մէջ, Գերմանիայէն բնաւ աջակցութիւն չգտնելէ զատ, Գերմանիոյ ռուսասէր քաղաքականութիւնն էր որ ամենէն աւելի վհատեցուց և հրաժարիլ հարկադրեց զինք։) Պէնտերէվ նաեւ կ'ամբաստանէ զՊ. ԸՍդամպուլով թէ կաշառուած է Սբր Ուկիրմ Հուայդէ, ևն։ Պէնտերէվ ի վերջոյ կ'ազդարարէ թէ Ռուսիոյ համբերութիւնը վերջ դտնելու վրայ է, և թէ Սդամպուլով պիտի լինի Զարին բարկութեան գլխաւոր զոհն, եթէ ինքն չեն տեղի չտայ, հրաժարելով։ —Այս ամեն յայտարարութիւններէ կ'երեւի թէ Պուլկարաց ծայրայեղ ռուսանուէր մասը գերադոյն ճիգ մը կ'ընէ զՊուլկարիա վերստին ռուսական դերիշխանութեան ենթարկելու համար։ Խնամակալութեան եւ Նախարարութեան անդամք դիտեն թէ իրենց կեանքին հետ կը խաղան. ուստի սէր միայն Պուլկարիոյ կենսական շահուն այլ նոյն իսկ իրենց կեանքերը փրկելու համար պարտաւորուած են ամեն ճիգ թափելու որպէս զի ապստամբական շարժումն ընկճի։

—Պուքրէշէ կը ծանուցուի թէ, Պալքանեան Թերակղզոյ գործերուն խրոովեալ վիճակին պատճառաւ, Ռումանիոյ խորհրդարանական նստաշրջանն երկարաձգուած է մինչեւ մարտ 27։ Երսուն միլիոն ֆրանքէն զատ որ քուէարկուեցաւ ռումանական սպառազինութիւններն ամբողջացնելու համար, զինուորական եղմոնացոյցին վրայ կ'աւելցուի երեք ու կէս միլիոն ֆրանք, ի Տօպրուճա Երեք նոր գնդերու կազմութեան համար։

—Պուլկար Կառավարութիւնն հրամայեց որ սերպօ-պուլկար պատերազմին մէջ ի հաշիւ բանակին առնուած ամեն բանի գինն ամբողջովին վճարուի, և քաղաքային պաշտօնեայք որք պատերազմի միջոցին իրենց թոշակաց մէկ մասը թողեր էին՝ ամբողջովին ստանան բոլոր առնելիքներն։ Այս վճարմունքը անմիջապէս տեղի պիտի ունենան։ Այս միջոցաւ խնամակալութեան կառավարիչն աւելի եւս վստահութիւն պիտի գրաւէ։ Ապաքէն այս տնօրինութիւնն նշան մ'է թէ երկրին երեւմուտք բարեյաջող վիճակ մ'ունին այժմ։

—ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ. Թայմսին Կ. Պոլսոյ թղթակիցը կը հեռագրէ Պ. Կիրսի եւ Շաքիր փաշայի միջեւ ծանուցեալ տեսակցութեան նկատմամբ, թէ ռուս նախարարն բռած է թէ եւրոպական հաւասարակշռութեան խանգարեալ վիճակը շուտով պիտի կանոնաւորի, և ժամանակ մը տեղի չպիտի ունենայ պատերազմէ վախնալու։ Պուլկարական խնդրոյն համար ըսեր է Պ. Կիրս թէ խաղաղութիւնը չպիտի խանգարուի. զի եւրոպական Տէրութիւնք պարտաւորեալ են ի վերջոյ ընդունելու Պուլկարիոյ մասին Ռուսիոյ օրինաւոր պահանջները։ Ռուսիոյ Արտաքին գործոց նախարարը ջերմ գոհունակութիւն և ջերմակալութիւն յայտներ է սոյն դժուար խնդրոյ մէջ Օսմ. Կայս. Կառավարութեան հետեւած անկողմնակալ ընթացքին համար, խոստանալով թէ Ռուսիա միարէն չպիտի հանէ Թուրքիոյ անկեղծ ընթացքն, և միշտ աչքի առաջ պիտի ունենայ օսմանեան շահերը։ Պ. Կիրս, ակնարկելով Թուրքիոյ սպառազինութիւններն, յայտարարեր է թէ ո՛չ մի կողմէ վտանգ կը սպառնայ Թուրքիոյ, որով հարկ չի մնար Օսմ. Կառավարութեան՝ ծանր ծախսից տակ մտնելու, որոց ձեռնտու չէ երկրին եղմոական վիճակին։ Եգիպտական խնդիրն առաւելապէս Բ. Դրան ուշադրութեան արժանի համարեր է Պ. Կիրս։ Զեռնակրաի զինուորական պատրաստութեանց վրայ խօսելով, ռուս նախարարն յայտարարեր է թէ ցորչափ Զեռնակորաի շահերը չվտանգուին «ոչինչ կամ անուղղակօ»։ Պալքանեան Թերակղզոյն մէջ պատահած ո՛և է դէպքի համար Նիքիտա Իշխան կրնայ ըսել թէ ուղղակէս կամ անուղղակէս կը վտանգէ Զեռնակորաի շահերն։ Ուստի, թէպէտ Պ. Կիրս եղրակացուցեր է թէ Բ. Դուռը տեղի չունի երկնչելու Զեռնակորաի պատրաստութիւններէն, հասկնալի է թէ Կայս. Կառավարութիւնն հաղորդ չլինի այս լաւատեսութեան։

—ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԱԼ. Պուլկար սպայք 15 հոգի էին, որոց 9ն մահապարտութեան վճիռ կրեր էին՝ 3ը՝ 15 տարի ոչ բանտարկութեան և մին՝ եռամեայ բանտարկութեան։ Ի մահ դատապարտեալ սպայից մին հաղարապետ էր (Ուզունով), երկուքն հաղարապետ, մնացեալք՝ հաղարապետէն վար։ Ի մահ դատապարտուած էին նաեւ ատիճանաւորի հաղարապետն Բանով, և երեք քաղաքայինք դատապարտուած էին մահուան կամ 15 ամեայ բանտարկութեան։ Նոյն պատժոյն ենթարկեցան ի Ռումանիա ծնած երկու Պուլկարներ ալ։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԵՐ ՀԱՅՈՑ ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒ

Ն. ՏԷՐ ԳԱԼԻՈՆԳԵԱՆՑԻ

Ազգային վարժարանաց մէջ ընդհանրացեալ սոյն ընտիր դասագիրքն ստացած լինելով, Ա. Բ. և Գ. հատորները վերստին տպագրուած են Աբեղեանի տպարանէն, բարեփոխեալ և ճոխացեալ մանկավարժական նորանոր պահանջմանց համաձայն կը գտնուին ամեն հայ գրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղին է Միացեալ Ընկ. գրասենեակն, Գալատիա, Կէօշէ Օղլու խան, թիւ 12։

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒ, Ա. տարի, 9 դրշ. տպարութիւն, 5 դրշ.
» » Բ. տարի, 7դրշ. տպագր. 5 դրշ.
» » Գ. » 4դրշ. » 5 »

Բաւական թուով գնողաց գոհացուցիչ զեղչ կը լինի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԵՇԻԿԹԱՇԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏՈՒՆՆ ԱՏԵՆԱՊԵՏԱՑ ԴԻՒԱՆ

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ

Երէկ, Ատենապետաց Դիւանը դարձեալ գումարեցաւ ի Բերա, և ժամերով խորհրդակցեցաւ օրուան հրատապ խնդրոյն վրայ։

Խորհրդակցութեանց նպատակն էր՝ համաձայնութիւն մը գոյացնել Կրօնական և Քաղաքական ժողովներուն յօրինած Բանաձեւներուն միջեւ։

Թէպէտ խորհրդակցութիւնք որոշ եղք մը չունեցան տակաւին, բայց գոհութեամբ կը հաստատենք թէ Ատենապետաց Դիւանի անդամոց մէջ կատարեալ համամտութիւն կայ բառնալու համար այն դժուարութիւններն, որք Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարման անմիջական պատճառն եղած են։

ԱԶԳ. ԴՊՐՈՑԻ ԿԱՐՆՈՑ ԵՒ ՎԱՆՈՑ

Մանուշեանք անցեալ օր թէ Վանայ Պատր. Փոխանորդ Դեր. Ալէքսիսեան Սրբազան հրահանգ կը խնդրէ Պատրիարքարանէն, ի մասին տեղւոյն Կրօնական ժողովոյն պահանջմանց։

Այս օրերս նմանօրինակ գիր մ'ալ Կարնոյ Դեր. Առաքնորդէն հասած է ի Պատրիարքարան։

Այս գրերէն կ'երեւի թէ գաւառական Կրթական ժողովք կ'ուզեն ճիշդ տեղեկութիւն ունենալ մեր ազգային վարժարանաց ուսմանց ընթացքին, դասատուաց և այլ ամեն յարակից պարագայից վրայ, ճիշդ ինչպէս Կ. Պոլսոյ մէջ Քոնսպանդիսիոնի փաշա կ'ուզէր ունենալ յանուն Մէհարիճի Վարչութեան։

Կը յիշուի թէ Պատրիարքարանը պատասխանեց Ն. Վսեմութեան թէ մեր վարժարանք բաց են այցելուներուն, և հրահանգ ղրկեց Ուսումնական խորհրդոյն որպէս զի պահանջուած ամեն տեղեկութիւն տայ Ն. Վսեմութեան, որուն յանձնուեցան մեր Կ. Պոլսոյ վարժարանաց վրայ տեղեկութիւններ պարունակող տպեալ հրահանգներ, ցուցակներ, ևն։

Կ'երեւի սակայն թէ գաւառային պաշտօնեայք զայս կարգադրութիւնս չիշեալ Առաքնորդներուն, որպէս զի ըստ այնմ պատասխանեն տեղական պաշտօնէից։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՎԵՐՋԻՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Ըստ մասնաւոր տեղեկութեանց Թաէյէի, Բ. Դուռն իւր դեսպանաց միջոցաւ հեռագրեր ուղղելով եւրոպական Տէրութեանց ոմանց, ծանուցած է որ, թէեւ կայս. կառավարութիւնը ձեռնարկած էր միջամտել Պուլկարիոյ ապստամբաց մահուան պատժոյն գործադրութեան, սակայն ժամանակ չէ ունեցած, վասն զի Պուլկարիոյ այժմեան կառավարութիւնը փութացուցած է մահուան պատժոյն գործադրութիւնը։ Բ. Դուռն ի վերջոյ յայտարարած է թէ կայս. կառավարութիւնն ամեն պարագայի մէջ դժգոհ աչօք կը դիտէ սոյն դէպքը։

Պուլկար կառավարութիւնը գործադրած է այս վճիռն ըստ տրամադրութեան զինուորական այն օրէնաց զոր Ռուսիա հաստատած էր Պուլկարիոյ մէջ։ Այս օրէնք, որ տակաւին պուլկար լեզուի թարգմանուած չէ, կը տրամադրէ պատերազմական առտնիներու առիւծ դատել ու քան և չորս ժամու մէջ հրացանի բռնել այն զինուորները որք ո՛ր է տեղ մը ապստամբութեան դրօշակ կը պարզեն։ Ռուսճուքի հրամանատարն ալ նոյն օրինաց սոյն տրամադրութեան յենլով շարժած է և պէտք չէ տեսած հարկ եղած տեղեկութիւններն հաղորդել Խնամակալութեան։

—Սոֆիայի բոլոր հիւպատոսք, ինչպէս նաեւ օսմ. արտասովոր պատուիրակ Բիզա պէյ, իւր կառավարութենէն ստացած արտօնութեան համաձայն, ոտիպոդական ձեռնարկ մ'ըրեր են Խնամակալութեան մօտ որպէս զի պատերազմական առտնին կողմէ մահուան դատապարտեալ սպայից պատժոյն դործադրութիւնն յետաձգուի։ Սակայն Խնամակալութիւնն՝ առանց ունկն դնելու ո՛ր և է միջամտութեան՝ դատապարտութեան վճիռը գործադրել տուեր է անյապաղ։ Կարծողներ կան թէ այս դէպք յոյժ դէշ տպաւորութիւն ըրեր է Եւրոպիոյ մէջ։

* * *

(Մասնաւոր հեռագիրք Լ. Հէրալտի)

ՌՈՒՍՃՈՒՔ 6 մարտ (երեկոյ).—Եւզատիոսականք հրացանի բռնուեցան այսօր։ Կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէ եւ Խնամակալութեան հաստատակամ ընթացքը մեծ վստահութիւն կը ներշնչէ։ Պուքրէշի ռուսական դեսպան Պ. Հէդրոմօ իւր բոլոր ջանքն ի գործ դրաւ մահու պատժի դործադրումն արգիլելու համար։

ՍՈՖԻԱ, 7 մարտ.—Հեռագրական հաղորդակցութիւնք որք ընդհատուած էին ընդմէջ Դրնովայի եւ Փիլիպէի, վերահաստատուեցան եւ ամեն ինչ հանդարտ է այժմ։ Բարավէլոֆ, Զանոֆ եւ Նիբիֆորոֆ պատերազմական առտնին մ'առիւծ պիտի դատուին, ըստ տրամադրութեան պաշտպան վիճակին որ հաստատուած կը մնայ։ Բանտին մէջ ամեն կերպով լաւ կը վարուին ադանց հետ։ Զկարծուիր թէ այդ երեքը մահուան դատապարտուին, վասն զի զէն ի ձեռին չեն ձերբակալուած. այսու հանդերձ մեծ պատժոյ պիտի ենթարկուին, եթէ անոնց դէմ եղած ծանր ամբաստանութիւնք հաստատուին։ Երկու հարիւր պուլկար փախստականք Մուսթաֆա-փաշայի սահմանագլխոյն վրայ Ռուսճուքէն հրամանի մը կսպասէին Բուքրէշի մտնելու համար, բայց սահմանագլխոյն օսմ. պահապանք խնամալով դայս, ցրուեցին փախստականները։ Ռուսճուքի մէջ մահու պատժոյ գործադրման մասին դաւանագիտական ընդդիմութիւն չծագեցաւ. այդ պատժոյ արդար լինելը ճանչցուեցաւ։

* * *

Սոֆիայէն ուղղեալ մասնաւոր հեռագրի մը վրայ յենլով, Մանչեսթր ալ կը ծանուցանէ թէ Պ. Բարավէլոֆ բանտին մէջ դանակոծուեր է. տեղւոյն ֆրանսական գործակատար Պ. Ֆիլէշ ի զուր խնդրեր է բանտարկեալը տեսնել։

—Փիլիպէէն նոյն լրագրոյն ուղղեալ նամակ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.

ՓԻԼԻՊԷ, 4 մարտ.—Սիլիստրէի եւ Ռուսճուքի անցից պատճառաւ, երէկ (շաբաթ) իրիկուն բաղմաթիւ սպայք ձերբակալեցան. ասոնց մէջ կը գտնուէին Տրականոֆ, Սլավէյրոֆ, Բանոֆ հարիւրապետք։ Մինչեւ նոյն ժամանակ հարիւրի չափ քաղաքացիք բանտարկուեցան չարչարանօք։ Իրիկուան եւր. ժամն 9 էն յետոյ փողոցներու մէջ շրջագայութիւնք արգիլեալ են։ Հետոտոն և ձիաւոր ոստիկանք անդադար կը շրջին քաղաքին մէջ։ Սրճարանք, դարեջրատունք և այլ հասարակութիւնք հրաման ստացած են որոշեալ ժամուն փակել իրենց դուռները։ Անգլ. ընդհ. հիւպատոս ճոնս հարիւրապետը գրեթէ ամբողջ օրն հեռագրական կայարանին մէջ աշխատեցաւ։ Հիւպատոսական ակմբոց մէջ մեծ կարեւորութիւն կընծայուի հեռագրի մը զոր Սոֆիա ուղղեր է նա. կը կարծուի թէ Ռուսճուքի ապստամբական շարժման կը վերաբերի այդ հեռագիրը։

Սոֆիայէն լուր հասած է քաղաքապետութեան, թէ Բանոֆ հաղարապետն և ուրիշ ութ սպայք անխնայ հրացանի պիտի բռնուին ի Ռուսճուք։ Բարեկամացս մին այս նիւթին վրայ խօսեցաւ Ճոնս հարիւրապետին հետ որ առանց պատասխանի յայտարարեց թէ այս միջոց անհրաժեշտ է։ Փիլիպէի պահապան զօրաց հրամանատար Սաւոֆ հարիւրապետն և քաղաքապետ Պ. Տիմիդրոֆ հեռագիր մ'ստացան պատերազմական գործոց նախարարէն որ յայտնելով իրաց կացութիւնը կը հրամայէր սպայներն հաւաքել և զեկուցանել անոնց։ Այս գումարում տեղի ունեցաւ զինուորական քլուպին մէջ։

Երէկ և առջի օրը բաղմաթիւ ձերբակալութիւնք եղան ի Եամպոլու, Սլիվնօ, Թաթար-Բազարճիք, Լոսկի-Զաղրա, Հասքէօյ և Պուրգաս։

* * *

Թէև երէկ լուր եկաւ թէ Պուլկարիոյ քանի մը քաղաքաց մէջ ևս ապստամբութիւն ծագեր է, սակայն այս աւուր Հէպէշէ բոլորովին կը հերքեն այդ զրոյցը։

ՀՕՄԱՎԷՆՏՆԵՐՈՒ ՀԱՆԱՁՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Լա Թէ-բէյ հետեւեալ մասնաւոր հեռագիրն ստացած է Մուսուլէն։

«ՄՈՒՍՈՒԼ, 7 մարտ (Ն. Տ.).—Վսեմ. Թահսին փաշա, կուսակալ Մուսուլի դաւառին, այսօր քաղաքս վերադարձաւ Բէբբուքէն ուր դտնուած սակաւօրեայ մի ընդհանրական, շնորհիւ Ն. Վսեմութեան խմաստուն տնօրինութեանց, Համավէնտ ցեղին դլխաւոր պետերն, որք ցարդ ասպատակութեամբ կը պարապէին եւ հանրային բարեկարգութիւնը կը խանգարէին, հարկադրեցան հնազանդութիւն յայտնել։ Թահսին փաշա հետեւեալ պայմաններն առաջարկեց զորս ընդունեցին. 1. Իշխանութեանց ձեռքն յանձնել իրենց զէնքն ու ռազմամթերքը. 2. Կառավարութեան հրամանաց հնազանդիլ, իրենք եւ իրենց ընտանիքները. 3. Կառավարչին կողմէ ցոյց տրուելիք տեղերը բնակիլ յօժարիլ։

«Մինչեւ ցարդ թափառաշրջիկ Համավէնտք՝ նախապատիւ համարելով աւարառութեամբ ապրիլ, չէին ուզած հպատակիլ տեղական իշխանութեանց հրամանին։ Թահսին փաշայի ազդեցութիւնն հարկադրեց զանոնք խնայարկիլ։ հետեւաբար յիշեալ ցեղապետք եւ իրենց հետեւորդք փութացին ի գործ դնել իրենց խոստումը։ Ն. Վսեմութիւն ընդունեց զանոնք ի ներկայութեան խուռն բազմութեան զոր կը կազմէին կառավարական պաշտօնատարք եւ բազմաթիւ երեւելիք որք երախտագիտութիւն յայտնեցին առ կուսակալն այն նշանաւոր ծառայութեան համար զոր կը մատուցանէր երկրին, հանրային բարեկարգութիւնն ապահովելով։ Համավէնտներու ցեղապետք իրենց զէնքերն յանձնելէ եւ խոստանալէ յետոյ որ իրենց ընկերներն ալ պիտի դան կատարել նոյն ձեւակերպութիւնն, աղօթքներ կարդացուեցան վասն բարօրութեան եւ պահպանութեան կենաց առատապտիղ Սուլթանին։

«Մարէշալ Իսմայիլ փաշա որ Կ. Պոլսէն կուգայ, վաղը (երեքշաբթի) Բէ-ղաբաս կոպասուի։»

ԲԱՍԴԷՕՌԵԱՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆ

Տօրթէօռ Զօկրոս փաշա կայս. բժշկական վարժարանին մէջ ֆրանսերէն բանախօսութիւն մ'ըրաւ երէկ, բասդէօռեան դրութեան վրայ. այս բանախօսութիւն տեւեց երկու ժամ. Ներկայ բազմաթիւ ունկնդրաց մէջ կը նշմարուէին Վհկ. Սուլթանի բժշկապետ Մավրոյէնի փաշա, բժշկական վարժարանի վերատեսուչ Մարքօ փաշա եւ բազմաթիւ զինուորական բժիշկներ։

Դատնաքանը նախ եւ առաջ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց և բարօրութեան Վհկ. Սուլթանին որոյ հոգածութեան շնորհիւ կը ձեռնարկուի բասդէօռեան փրկարար դրութիւնը ներմուծել ի Թուրքիա, եւ յետոյ խօսեցաւ այդ դրութեան վրայ։

Կատարութեան դարմանման համար Տօրթէօռ Բասդէօռի դրութիւնն ի մտոյ պիտի դործադրուի։ Զօկրոս փաշա այս դրութեան վրայ դասեր պիտի աւանդէ նոյն վարժարանին մէջ։ Ն. Վսեմութիւն արդէն դիտական փորձեր կը կատարէ, ի մէջ այլոց կատաղի շունէ պատուաստեալ նապաստակներ մնուցանելով։

ԾԽԱԼՈՏԻ ՐԷՅԻՆ

Անհիմն է վերջերս եղած այն լուրը, թէ Բէյթիի ընդհ. տնօրէն Պ. Օպուանս, հրաժարելով իւր պաշտօնէն, մայրաքաղաքիս դրամատանց միոյն մէջ կարեւոր պաշտօնի մը պիտի կոչուի։

—Եղմտական ժողովոյ անդամ Զիւհտի պէյ երէկ Սամսոն ուղեւորեցաւ։ Զիւհտի պէյի պաշտօն յանձնուած է Սամսոնի մէջ Բէյթիի պաշտօնէից և ծբխախոտ մշակողաց միջեւ պատահած անհամաձայնութիւնը քննել և երկու կողման յայտարարութիւններն իմանալ։ Ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, Սամսոնի կառավարչին հրամանաւ այն ցուցարարք որք ազդարարութիւնները պատռած և Բէյթիի պաշտօնեայ մը վիրաւորած էին, ձերբակալուած են։ Տրապիզոնէն զօրք խնդրուած լինելով, տեղւոյն ոստիկանապետը իւր մարդերով Սամսոն գնացեր է։

Ամենէնի օսմանեան դեսպանատան առաջին բարտուղար Շեխսէտտին պէյ, որ Արտաքին գործոց նախարարութեան հիւպատոսական գործոց գլխաւորն անուանեցաւ, հրաման ստացած է անմիջապէս մայրաքաղաքս դալ և իւր պաշտօնին գլուխն անցնիլ։

—Պրուսայի նորընտիր կուսակալ Հադիք փաշա երկուշաբթի օրը կայսրանց երդմամբ շնորհակալութիւն յայտնեց իւր նոր պաշտօնին համար։

—Պ. Պ. Վիլքովիչ և Սդոյլոֆ երէկ Բ. Դուռը դնացին և տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Նախարարին և խորհրդական Տատեան էֆէնտիի հետ։

—Հէպէշէ կիմանայ թէ Պուլկարիոյ օսմանեան արտասովոր պատուիրակ Բիզա պէյի եւ պուլկար խնամակալութեան միջեւ համաձայնութիւն դոյացեր է մինչեւ մէկ ատիճան։

—Վերջին անգամ՝ Գերմանիայէն մայրաքաղաքս բերուած Բրիւրի երեք խաչոր թնդանօթները Դարդանել պիտի դրկուին։

—Կրսուի թէ պաշտօնէից ընտրութեան յանձնաժողովոյ նախագահութեան պաշտօնն, որ բաց մնաց Հագիք փաշայի Պրուսայի կուսակալ անուանմամբ փոխանորդաբար պիտի վարէ Պետական Խորհրդոյ անդամ Բիզա պէյ։

—Կը յիշուի թէ կայս. հրամանագրական տոմս սակագինը դեղչուած էր։ Արդ, այլ և այլ տեղերէ հարցուած լինելով այս առթիւ թէ Մէճիտիէն քանի՞ զրուշի հաշուով պիտի առնուի, եպարքոսական հրամանաւ ծանուցուեցաւ թէ ըստ վաղեմի օրինաց Մէճիտիէն պէտք է քսան զրուշի առնուլ։

—Դատական նախարարութիւնը նիկատոդութեան առնչով Հէրէց ոմանց բողոքը, թէ դատարանաց մէջ վկայութեան կոչուած հրեաներու կառաջարկուի երդնուլ Աբրէի Կէօշէկ կոչուած չափիկին վրայ, որ իրենց համար նուիրական է, որոշեց որ յետ այսորիկ հրէայ վկայք իրենց Թէվրէտ անուն գրքին վրայ երդնուն։

—Նիկոմիդիայէն կը հեռագրեն թէ Մէհմէտ Բէհլիվանի աւազակախումբն այս կիւրակէ օր Մուսթաֆա-բէյ գիւղը կոխեր է, ուր կատաղի կռիւ մը տեղի ունեցեր է աւազակաց և գիւղացւոց միջեւ։ Այս վերջիններէն հինգ հոգի մեռեր են։

—Տրապիզոնի շրջակայ գիւղերու բնակիչներէն վաթսուն-չորս իսլամաց ստորագրութեամբ Պրուսայի ուղղեալ հանրագիր մը դառնապէս կը գանգատի այդ կողմերը տեղի ունեցած ապատակութիւններէն, աւարառութիւններէն և բռնաբարութիւններէն։ Ստորագրեալք ի մէջ այլոց կը պատմեն թէ դատարէն կուսակալը վերջերս իւր ազդականներէն Մուսթաֆա էֆէնտիի յանձներ է աւազակներն հալածելու և հանդարտութիւնն ապահովելու դործը։ Այդ մարդ՝ Կիւմրէյի գաւառակէն 300 անձանն զօրք առնելով իւր հետ՝ հարստահարեալ գիւղերէ մին կ'երթայ ուր ցոյց կուտան նեա այն տունն որ կը գտնուէին աւազակք. տունը կը պաշարէ և հրացանաձգութիւնք կ'սկսին երկուստեք. սակայն չդիտցուիր ինչպէս, աւազակք կը յաջողին փախչիլ։ Ցետոյ կ'իմացուի թէ Մուսթաֆա էֆէնտիի բուն նպատակն աւազակներն հալածել չէ եղեր, այլ գիւղացիները զարհուրեցնել — փարաւոնի և թիմուրլէնկի օրինակին հետեւելով— անոնց ինչքերն յափշտակել և կիները բռնաբարել։ Հետեւաբար, Մուսթաֆա էֆէնտի թողլով աւազակներն հալածելու գործը, գիւղէ ի գիւղ կը շրջի և սա յայտարարութիւնը կ'ընէ. «Ես՝ կուսակալին ազգական լինելով, Ն. Վսեմութիւն գերագոյն պետանուանեց զիս։ Գաշարման վիճակ կը հրատարակեմ և ըստ այնմ պիտի վարուիմ ձեզ հետ.» Եւ արդարեւ իւր մարդիկը գիւղերը կը ղրկէ ուր կը կողոպտեն բնակիչները, կը յափշտակեն անոնց պարէնը, ոչխարներն ու եզները կալուածական տուրքեր վճարելու պարուակաւ, միչեւ իսկ ամբարանոցները կը պարպեն։ Գիւղացւոց ոմանք ընդդիմութիւն ըրած լինելով, Մուսթաֆա էֆէնտի կը հրամայէ ծառերէն կախել զանոնք թեւերնուն և տաք ածուխ գնել անոնց ոտից մատներուն մէջտեղ, տաք երկաթէ օղակներ անցուցնել կուսայ անոնց մարմնոյն շուրջը և այլ այնպիսի տանջանաց կենթարկէ զրոս ամբողջովին պատմելու համար հատորներ պէտք են, կը սեն հանրագիրն ստորագրողք։ Այս վիճակ տեւեր է 29 օր, յետ որոյ Մուսթաֆա տեսնելով որ ուտեստք սպառած էին, իւր մարդիկը ճամբեր և ինքն ալ մեկներ է։ Թէեւ գիւղացիք բողոքեր են դատարանին, սակայն Մուսթաֆա էֆէնտի, տեղւոյն նայիպ և առաջին դատաւորը՝ կուսակալին ազգական լինելով՝ նկատողութեան չեն առած անոնց խնդրագիրը։

—Դահիրէէն կը գրեն թէ Սբր Ց. Ուոֆի սպասաւորներէն չատերը ճամբուեր են. այս պարագային կերեւի թէ անգլ. արտասովոր պատուիրակը տակաւին երկար ժամանակ մայրաքաղաքս պիտի մնայ։

—Մայրաքաղաքիս յոյն բժիշկներէն չատեր յայտներ են Ֆէէնէրի Պատրիարքարանին՝ թէ պատրաստ են իրենց ծառայութիւնները մատուցանել Պատրիարքարանի կողմէ հրամայուած բժշկական քննութեանց ու դարմանանց համար որք ցարդ կը կատարուէին վճարեալ բժշկաց ձեռամբ։

—Ամերիկեան հիւպատոս հանգուցեալ Պ. Հիրի յուղարկաւորութիւնը փառաւոր կերպիւ կատարեցաւ երէկ։ Ներկայ էին

դեսպանական մարմինը, Մեծ-Եպարքոսին Թագման Վէքիլ էֆէնտի և Արաբին գործոց նախարարութեան Թարգման Մի-քայէլ էֆէնտի, ամերիկեան գաղտնական-թեան անդամը և բազմաթիւ օտարականք։ Բերայի ոստիկանութենէն խումբ մը ժան-տարմայք կառավարուէին յուզարկաւորաց։ Հանգուցեալին մարմինն անգլ. պահակ իմ-ջէն շրջեցնելով Հայտար-Փաշա փոխադրե-ցաւ և ամփոփուեցաւ տեղւոյն անգլիական գերեզմանատան մէջ։

—Աւստրիական դեսպանատան առաջին քարտուղար Հոհէնլոհէ ի-խանն և գերմա-նական հիւպատոսարանի երկրորդ թարգ-մանն երէկ Վառնայի ճամբով մայրաքաղա-քէն մեկնեցան, առաջինն ի Վիէննա և երկ-րորդն ի Պէրլին։

—Դարդանելէն կը գրեն թէ քաղաքէն վեց ժամ հեռաւորութեամբ չորս գիւղերու մէջ կասկածելի հիւանդութիւն մը ծագած լինելով, առողջապահական վարչութիւնն հրամայեր է իր բժշկին անմիջապէս հի-ւանդութեան վայրն երթալով, հարկ եղած քննութիւնը կատարել և արդիւնքը տեղե-կագրել ի Կ. Պոլիս։

—Վաշինկդընը օտանեան նախորդ դեսպան Ֆերիդ Թէվֆիկ փաշա և իր հետեւորդք երէկ Պէրլին ուղեւորեցան Վառնայի ճանապարհով։ Ինչպէս կը յիշուի, ասոնց պաշ-տօնն է հանել Մաւզերի հրացանաց գնման գործողութեան։

ԴԻՒՂ ՄԸ ՈՒՐ ՉԵՆ ՀԱՃԱՐ

Զարմանալի է այս բայց ճիշդ է։ Կը հաւատան մեզ թէ Իզմիտի մօտ գիւղ մը կայ, ուր տարիէ մ'իվեր ոչ մէկուն հա-զալը լսուած է, հակառակ երկրին խոհա-ւութեան։ Պէտք է ըսել թէ գիւղին մեւ-տիրը քիչ շատ կը հասկնայ բժշկութենէ և թէ փորձով գիտէ ժէլրատէլի Բաղդիներու ընտիր յատկութիւններն։ Իր պաշտօնէից պատուիրած է գործածել այդ բաղնիք-ներն, և անոնք այսօր չեն կրնար ապրիլ առանց այդ բաղնիքներուն։

Այդ խելացի մեւտիրն անշուշտ մեթ-սարրբիին ուշադրութիւնը պիտի հրաւիրէ, որովհետեւ ժէլրատէլի Բաղդիներու կա-նոնաւոր գործածութեան շնորհիւ բնակչաց ձայները շատ զօրաւոր եղած են և երբ մեւտիսարրբին իր գիւղերը պտրտելու ելնէ, անշուշտ ամենքներ պիտի խուլնան բնակչաց կեցցէներէն։

Հետեւաբար, այն մեւտիրք որք պաշ-տօնի բարձրացման կը տենչան, թող իրենց շրջանակին մէջ պատուիրեն ժէլրատէլի Բաղ-դիներու գործածութիւնը։

ժէլրատէլի Բաղդիներու կեդրոնատե-ղիքն են ի Կ. Պոլիս Գանդրք եղբարց Բրի-տանական դեղարանն, Ն. Թէտորիտէսի Եդրոնական դեղարանն, և Դեղագործական Մթերանոցն, 55, Մեծ փողոց Կալաթայի։ — Փոքրաքանակ կը վաճառի ամեն դեղա-րանաց մէջ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱՃԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՊՈՒԼԿԱՐ ԲԱՆԱԿ

Բարիզ, 8 մարտ

Ժ. ոէ Տէպլա կը ծանուցանէ թէ պուլ-կար Խնամակալութիւնն աւստրիացի տան սպայներ կոչած է կրթելու համար պուլ-կար բանակը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 25 փետրվար

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԱԵԹՂՈՑ

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

	Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ռ	14 25
Պօրսային գոցուելին վերջը	14 25
Բերայի մէջ	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ Սէրի Գ. Կ.	14 24
Բարձրագոյն գին ..... »	14 25
Նուազագոյն » ..... »	14 23
Կէս օրին ..... »	14 24

ԻՍԹԻԳԴԱՂԸ ՏԱԲԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	38 16
Այս առաւօտ (Գ. Կ.)	38 12
Կէս օր » »	38 10
Փոխառութիւն 1858) \ Սէրի	21 20
» 1862)	
» 1860)	
» 1863) Ռ »	13 25
» 1872)	
» 1865)	
» 1869) Ս » Օ.	14 24
» 1873)	

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	79
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	79 20
Կէս օրին	79 20

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԷ

Սօսիէթէ ժէնէրալ ..... Գ. Կ. Աֆգլ. Լ.	3	8
Քրէտի ժէնէրալ ..... Գ. Կ. Օսմ. »	6	
Պանք տը Գոնս ..... » »	5	15
Սօս. Շանժ է վէյէօր... » »	3	15
Թրամուէյ ..... » »	280	
Ռումելի երկաթուղի ..... ֆր.	32	50
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ ..... »	—	
Բաղնետուղիի Լաւրիօմի ..... »	74	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ

Օսմանեան ոսկի ..... դրչ. ...	100	
20 ֆրանք-քնոց ..... » ...	87	35
Անգլիական ոսկի ..... » ...	111	5
Բօլ Իմպէրիալ ..... » ...	90	25
Քրիմից ..... » ...	51	20
Ռուսկի Թրիպարամ ..... » ...	10	5
» արծաթի ..... » ...	78	20
Ֆիորին ..... » ...	—	—
Մէճ. արծ. (տարբ.) ..... » ...	107	30
Վիէնոց ..... » ...	102	10
Լինցոց ..... » ...	102	10
Մէթալիք ..... » ...	99	
Թասկիսի ..... » ...	21	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 8 Մարտ, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ	101	3/16
Օսմ. » Սէրի Գ. բացուեցաւ	13	1/2
» » » գոցուեցաւ	13	9/16
» » » Ա.	21	
» » » Բ.	13	3/4
Օ » » » Գ.	13	1/2
Օթոման 1871	69	3/4
Փոխառութիւն 1877	81	3/4
Պանք Օթոման	9	3/8
Ռուսական փոխառ. 1873	92	3/8
Եգիպտական միաչեալ (ունիֆիէ)	71	3/4
» առանձն. (բրիմիէժիէ)	95	3/8
Տայրա Սանիէ	68	3/4
Ջօմանիալ (փոխառ. Բօշլուտ)	92	1/2
Հունգարական պարտատոմսերի 4 %	—	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25	574
Վիէննա, 8 Մարտ, ժամ 4 երեկոյ		
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	128	70
Օսմանեան երկաթուղի	15	50
Բարիզ, 8 Մարտ, ժամ 3 վայր.	45	երեկոյ
Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 %	109	
» » 3 %	80	50
Օսմանեան քոնսոլիտ Սէրի Դ. բացուեցաւ	13	65
» » » գոցուեցաւ	13	67 1/2
» » » Բ.	—	—
» » » Գ.	13	65
Օսմանեան երկաթուղի	31	50
» Բէմիի բաժնեթուղթ	—	—
Պանք Օթոման	490	
Գրէտի Լիոնէ	547	50
» Ֆոնսիէ	1361	25
Բաժնետոմս Լիոնի	1243	75
Սուէզի Ջրանցք	1987	50
Ռուսական 5 % 1877 ի	99	3/8
Իտալական Ռանթ	96	25
Եգիպտական միացեալ	367	50
Պարսկական (արտաքին)	64	3/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	350	
5 % Հելլենական	310	
Զէք Լոնտրայի վրայ	25	40

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 8 Մարտ, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 %	108	97 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտ	13	75
Եգիպտական	366	25

ԲԺՇԿՈՒԹԻՒՆՆ Ի ԼՕՆՏՕՆ

(Շարունակութիւն երէկի թիւէն.)

Լոնտոնի արքունի բժշկական դպրոցէն վկայական ստանալու համար տասնուաւն տա-ղի տարի անընդհատ ուսանիլ պէտք է, և այսու իսկ 100 ին 50 կամ 40 աշակերտք միայն կը յաջողին, իսկ մնացեալք 9-10 տարիներ վերջը կը յաջողին իրենց վ ապա-կանը ստանալ։ Ա. % 10 աշակերտք՝ ընտ-րողին յուսահատեալ՝ կամ կը ձգեն բժշկու-թեան ուսումը և կամ ուրիշ երկիրներ երթալով կը յաջողին վկայական ձեռք բերել։

Սոյն եօթնամեայ ընթացքին մէջ աշա-կերտք պարտին քսան ուսանիլ նախապատ-րաստական նիւթերն, ինչպէս բուսաբա-նութիւն, կենդանաբանութիւն, քիմիա-նութիւն, ընդհանուր բնախօսութիւն, անդամաբանութիւն, ևն. ևն. մինչեւ բժշ-կական ամենաբարձր ճիւղերն եւ գործո-ղութիւններն, և ցուցանելու համար թէ Լոնտոնի արքունի բժշկական դպրոցը որ-չափ խստութեամբ կը գործադրէ իր օ-րէնքները, կը բաւէ ըսել որ եթէ աշակերտ մը մինչեւ իսկ գործնական կերպով պատ-րաստել ուսած լինելուն վկայագիրը չունի ի ձեռին, բայարձակապէս կը մերժուի քըն-նութեանց մտնելէ։ Նոյնպէս եթէ աշակերտ մը ինքն իր ձեռամբ գոնէ 20 երեսայ չէ տուած և ասոր համար իր դասատուներէն վկայագիր չունի ի ձեռին, կը մերժուի քըն-նութեանց մտնելէ։

Ես ինքս 9-10 տարի շարունակ ի Լոն-տոն մնացած լինելով, լսած կամ տեսած չեմ անձ մը որ յաջողած լինի մի քանի տարւոյ մէջ դիւրութեամբ վկայական կորզել։ Որչափ գիտենք, Լոնտոնի արքունի բժշկա-կան դպրոցէն միայն Տր. Արսլանեան, որ այժմ ի Կարին կը գործէ, եւ ես ստացած ենք վկայական. թէեւ գիտեմ մի քանի բժիշկներ որոնք ուսած են ի Լոնտոն, բայց նոքա բժշկական վկայականը ուրիշ քաղաք-ներէ ստացած են։

Ասոնք իրողութիւններ լինելով, Պ. Յօդ-ուսածագիրը կարող է մի քանի տարիներու մէջ դիւրութեամբ վկայագիր մը կորզող շա-ռերէն միայն մէկը ցուցնել, և կամ ցոյց տալ կասկածելի անձ մը միայն, որոյ վրայ յեւ-քնութեան հաստատուելի թէ կարող եղած է ֆ՝ ի ՝ ը ՝ ոոբինէրու մէջ դիւ-ռնէմբ վայ-էէր մը կորզել նոյն գրասենչ.....։

Մենք մեր կողմանէ հրապարակաւ կը խոստանամք Տր. Ռօպէնսոնի մի ընդհակա-ութեան համար ընդունել Լոնտոնի Արքունի բժշկական դպրոցին քննիչ եւ կառավարիչ մարմնէն իրր վարձատրութիւն իւր տարե-րնակ գիւտին։

Բժշկական իւրաքանչիւր նիւթի վրայ աշակերտը երեք տարբեր եղանակաւ կը քննուի, այսինքն, (Ա). գրաւոր, (Բ). բե-րանացի, և (Գ). գործնական քննութիւն։ Սոյն քննութեանց որչափ կանոնաւոր և դժուար լինելը ցուցնելու համար պէտք է յիշենք թէ որոնք են քննիչ բրօֆէսէօր-ները։

Լոնտոն ունի տասն և մէկ բժշկական մեծ դպրոցներ իրենց հիւանդանոցներով (որոց վրայ քիչ մը վերջը պիտի խօսինք)։ Սոյն դպրոցներ ունին 30-50 բժիշկ բրօֆէսէօր-ներ, որոց երեւելիներէն Լոնտոնի Արքունի բժշկական դպրոցը 1-2-3 բրօֆէսէօրներ, ինչպէս նաև Անգլիոյ ուրիշ համալսարան-ներու փրոֆէսէօրներէն, օրինակի համար Օքսֆորտի, Քէմբրիճի եւն եւն համալսա-րաններէն, և այսպէս կը կազմէ 40-50 անդամներէ բաղկացեալ մի բժշկական քննիչ ատեան. այս ատեանն է որ կը քըն-նէ բժշկութեան ուսանողն, որ եթէ յա ողի ամեն կերպով գոհացնել քննիչներն, Լոն-տոնի արքունի բժշկական դպրոցէն կ ստա-նայ իւր վկայական։

Այս բացատրութիւններէն կը տեսնուի թէ աշակերտ մը ոչ թէ իւր բրօֆէսէօրնե-րէն, այլ իրեն բոլորովին անծանօթ քննիչ ատեանէ մը կը քննուի, և այս պայմանաց մէջ որուած քննութեան մ'որչափ դժուար լինելը քիչ շատ դպրոցի երես տեսնող մը կրնայ երեւակայել։

Ամեն բժշկութեան ուսանող որ կ'ուզէ ներկայանալ սոյն քննութեանց, պէտք է ունենայ իւր դպրոցի բրօֆէսէօրներէն մի վկայագիր հաստատող թէ աշակերտը ըստ օրինի և կանոնաւորապէս ուսած է քննու-թեանց հաւար որոշեալ նիւթը։

Քննութիւնք ընդհանրապէս իւրաքան-չիւր տարւոյ գարնան եւ աշնան տեղի կ'ունենան։ Քննիչ մարմինը բժշկական լրա-գրաց մէջ կը հրատարակէ քննութեան ճիշդ ժամանակը. աշակերտ։ պէտք է իւր վկայագիրը քննիչ մարմնոյն քարտուղարին յղէ 14 օր առաջ. քարտուղարը նոյա ա-նունը ևն կ'արձանագրէ իւր տօմարին մէջ, և սոյն անուան համապատասխանող թ ւը ֆ՝ ի մը վրայ նշանակելով, կը գրէ նոա։ ֆ՝ ին վրայ գրուած է նաեւ գրաւոր ֆ՝ ին-ոոբինեան ճիշդ ժամանակը, որ ընդհանրա-պէս կ'սկսի կէս օրէն մէկ ժամ վերջը եւ կը տեւէ 3 ժամ։ Ամեն անգամ 300—400 աշակերտք կը ներկայանան քննութեանց։

Քննութեան որոշեալ ժամանակէն քիչ մ'առաջ աշակերտք Լոնտոնի արքունի բժշ-կական դպրոցին բակը արդէն հաւաքուած են։ Սոյն քննութեանց յատկացեալ կայ մեծ սրահ մ'որուն մէջ իրարմէ երեք ոտք հե-ռաւորութեամբ 400 ի չափ գրասեղաններ շարուած են, որոնք աշակերտաց ֆ՝ ին-թուանշանները կը կրեն և որոնց իւրաքան-չիւրը յատկացած է մէն մի աշակերտի։ իւ-րաքանչիւր գրասեղանի վրայ դրուած է 100 երեսներէ բաղկացեալ տետր մը, գրիչ, կաղամար, ծծումբուղթ։ Կայ նաև նախա-դահին աթոռը և գրասեղանը։

Որոշեալ ժամանակէն քառորդ մ'առաջ նախագահն իւր աթոռը կը բազմի և զան-գակը կը հնչեցնէ. աշակերտք անմիջապէս սրահը կը մտնեն և իւրաքանչիւրն իւր թը-ուանշանը կրող գրասեղանին առջև կը նստի։ Հինգ րոպէ մնացած զանգակը վերստին հնչելով ի կատարեալ լռութիւն կը հրաւիրէ զ'աշակերտս։ սրահին մէջ 20-25 ի չափ տե-սուչներ ասա և անդ կանգնած կ'սպասեն զանգակին երրորդ և վերջին հնչման, իր-ենց ծոցէն հանելով աշակերտաց բաժնելու համար հարցմանց տպեալ թուղթերը՝ զոր մինչև ցայն վայր գաղտնի պահած էին, և որոց վրայ առաջարկուած են մինչեւ այն վայր հարցումները։

Իւրաքանչիւր աշակերտ իւր տեղարկին գլուխը կը նշանակէ նոյն իւր ֆ՝ ին թիւը և յետոյ առաջարկուած հարցմանց պատաս-խանները. այս միջոցին տեսուչք չարունակ աշակերտաց մէջ կը շրջին և կը հսկեն աչա-լուրջ, որպէս զի մի գուցէ մ'ն ի նոցանէ կամ իւր քովի ընկերն ընդ օրինակ և կամ հարցունէ, և եթէ մէկը համարձակի այսպի-սի միջոցի մը դիմել, որ շատ հազուադէպ է, անմիջապէս կ'արտաքսուի սրահէն։ Երբ ժամանակը լրանալու քառորդ մը կ'մնայ, նախագահն չորրորդ զանգակը կը հնչեցնէ թէ որոշեալ ժամանակը լրա-նալու մօտ է, որպէսզի աշակերտք իրենց դրութիւնները վերջացնեալ եզրակացու-թեան մը հասնին և պատրաստ գտնուին ներկայացնելու կանոնաւոր նախագահն վերջին և վճռական զանգակը կը հնչեցնէ, և աշակերտք կը դադրին այլեւս գրելէ, և տես-սուչք տետրակները հաւաքելով կը յանձնեն նախագահին։

Ընթերցողը կը տեսնէ թէ աշակերտաց տետրակներուն մէջ անուն չ'կայ, այլ միայն թիւ մը, այս կերպով քննիչ մարմինը կա-րող չէ գիտնալ գրող անձին ո՞վ լինելը, ո-րով կարող չէ լինիր հակնալ թէ իւր բա-րեկամն կամ թշնամւոյն որդին է որ գրած է այս ինչ թիւ տետրակը։ Թիւերուն հա-մապատասխանող անուններն բացի դպրոց-ին քարտուղարէն ոչ ոք չը գիտեր։

Գրաւոր քննութիւններէ ընդհանրապէս երկու շաբաթ վերջ կ'սկսին բեբանոցի ֆնոռ-ոոբ՝ ի, որոց համար իւրաքանչիւր աշակերտ՝ իւր գրաւոր քննութեան միջոցին՝ այս ժա-մանակը ցուցնող ֆոռիեր կ'ստանայ միւնոյն թուով։

Երրորդ քննութեան, այսինքն գործ-նական քննութեան եղանակը անուշտ նիւ-թին համեմատ կը տարբերի։ Եթէ քննու-թիւնը անդամաբանութեան վրայ է, դիակ մը կը ներկայացուի աշակերտին եւ երկու բրօֆէսէօրք կը քննեն զնա ջիղերու, ե-բակներու, ներքին գործարաններու վրայ։ Եթէ մարդաբանութեան եւ կամ ախտա-բանութեան վրայ է, խոշորադոյն ցուցերու տակ դրուած արիւն, կաթ, այլ եւ այլ գործարանաց մասեր ցոյց կը տրուին աշա-կերտին որ պէտք է զանոնք ճանչնայ և բացատրէ։ Եթէ բժշկութեան վրայ է մասնաւորապէս քննութեան համար բերուած 3—4 հիւանդներ աշակերտին կը ներկայա-ցուին որ, պարտի զանոնք կանոնաւորապէս քննել, մինչ մի եւ նոյն ժամանակ երկու բրօֆէսէօրք ամենայն ուշադրութեամբ կը դիտեն թէ աշակերտը ի՞նչ հարցումներ կ'ուղղէ հիւանդին եւ ի՞նչպէս կը քննէ։ յետ քննութեան՝ աշակերտին կը հարցնեն հիւանդութեան անունը, ապագայն, հե-տեւութիւնը, և դարմանը։ Այսպէս ամեն նի թի վրայ աշակերտը պարտի երկու բը-րօֆէսէսրներու ներկայութեան առանձինն քննուիլ եւ գործնականապէս ապացուցա-նել իւր գիտութիւնը նոյն նիւթի վրայ։ Եթէ աշակերտ մը, օրինակի համար, ան-դամաբանութեան քննութեան ներկայա-նալով, գլուխ եւ բերանացի քննութե-անց մէջ յաջողեցաւ, բայց գործնական-ին մէջ անյաջող գտնուեցաւ, կը մեր-ժուի։ Նոյնպէս եթէ բերանացի եւ գործ-նականին մէջ յաջողելով՝ գրաւորին մէջ անյաջող գտնուեցաւ նոյնպէս կը մերժուի։ Վերջապէս եթէ սոյն երեք կերպ քննու-թիւններէն միոյն մէջ անյաջող գտնուի, մնացեալներուն մէջ ալ անյաջող կը նկատուի, և այսպէս մերժուող աշակերտ մը 3 կամ 6 ամիս եւաքը կրնայ վերստին քննութեան ներկայանալ։

Լոնտոնի արքունի բժշկական դպրոցը տեսնելով որ իւր մեծ սրահներն հետզհետէ անբաւական կուգան աշակերտաց խուռն բազմութեան, որոշեց մի մասնաւոր շէնք կառուցանել քննութեանց յատկացեալ։ Այս շէնքը պիտի ունենայ իւր մէջ այլ եւ այլ մեծ եւ փոքր սրահներ, որոց ամենէն մեծը պիտի պարունակէ իրարմէ հինգ ոտք հեռաւորութեամբ զետեղուած 500 գրա-սեղան իրենց ամենայն։

Սոյն հոյակապ շէնք որ Թաւրէզ գիւղին ափանց վրայ Ռորդրդարանի հակոյ շէնքէն մի քանի հարիւր ոտք հեռաւորութեամբ ունի շատ յարմար դիրք, գրեթէ յատաջիկայ տարւոյն մէջ պիտի ամբողջանայ, և յայն-ժամ առաջին անգամ լինելով այս նորաշէն յարկին մէջ բժշկական քննութիւնք տեղի պիտի ունենան։

Այս շէնքի հիմերը դրուելու արարո-ղութիւնը 1886 մարտ 24 կատարուեցաւ ի ներկայութեան Անգլիոյ թագուհւոյն՝ շըր-ջապատեալ իւր նախարարներով իշխաններ-ով և լորտերով։ թագուհին ինքը անձամբ դրաւ առաջին քարն։ ասելորդ է ըսել թէ Լոնտոնի բժշկոյ անհուն բազմութիւն մը ներկայ էր սոյն արարողութեան որուն նը-կարագրութիւնը կրաֆիկ մեծ պատկերա-զարդ շաբաթաթերթը լրած էր իւր ապ-րիլ 3ի թուոյն մէջ, ընդարձակ յօդուած մը և մեծ պատկեր մը նուիրելով առ այս։

Տր. Ռօպէնսոն կ'ըսէ իւր յօդուածին մէջ թէ «սուտ բժիշկներ կը վխտան ի Լոնտոն»։ անուրանալի մի ճշմարտութիւն է թէ սուտ բժիշկներ ամէն տեղ քիչ կամ շատ կը գտնուին, եւ ես կարող չեմ նոցա թիւն ցուցնել վիճակագրի պատուութեան պատճառաւ։ սակայն երբ Լոնտոնի վրայ կը խօսինք, պէտք է յիշենք թէ սոյն քա-ղաքն աշխարհիս ամենամեծ եւ բազմամարդ քաղաքն է, եւ ունի աւելի քան 4 միլիոն ժողովուրդ, որ ըսել է երկու անգամ ա-ւելի քան Բարիզ, չորս անգամ աւելի քան Պերլին, հինգ անգամ աւելի քան Վիէննա, հետեւապէս՝ բազդատմամբ՝ Լոնտոնի մէջ ըլլալու է երկու անգամ աւելի շատ սուտ բժիշկներ քան ի Բարիզ, չորս անգամ ա-ւելի քան ի Պերլին, և հինգ անգամ աւելի քան ի Վիէննա։

Սակայն յարգոյ ընթերցողը չկարծէ թէ Լոնտոնի արքունի բժշկական դպրոցը սոյն սուտ բժիշկները օրինաց խստութեան են-թարկելու համար կարգ ու կանոն չունի։ Սոյն օրինաց վրայ հարկ չհամարելով երկա-րօրէն խօսիլ, անոնցմէ մի քանին միայն պիտի նշանակեմ առ։

Նախ ամեն երեսայ որ կը ծնի մեռած, պէտք է մի բժշկական վկայագրով հաս-տատուի, եւ այս օրինքով՝ սուտ բժիշկ մը չհամարձակիր յոյն հիւանդի մը քով երթալ։ Երկրորդ մեռեալ մը թաղելու համար պէտք է մի բժշկական վկայագիր, յիշելով մեռեալ-ին անունը, տեղը և հիւանդութիւնը։ պէտք է նաեւ բժիշկը իւր վկայագրին մէջ յիշէ թէ վերջին անգամ ե՞րբ այցելեց հիւանդին։ կը տեսնուի ուրեմն թէ սուտ բժիշկ մը չէ կարող ծանր վիճակի մէջ գտ-նուող հիւանդի մ'այցելել։ Առանց բժշկա-կան վկայագրի թաղում չկրնար ըլլալ։ Երրորդ, եթէ մէկը յանկարծ իւր տան մէջ կամ ճամբան մեռնի, պէտք է բժիշկ մը բժշկական քննութիւն մը (օթօփսի) կա-տարէ հասկնալու համար թէ ո՞ւեւ իցէ չարչարանէ մը դեղ առնելով մեռած է։ և եթէ այսպէս գտնէ, կը ձերբակալէ այդ սուտ բժիշկը և զայն կը յանձնէ կառավա-րութեան իրեն արժանի պատիժը կրելու համար, իսկ եթէ գտնէ մահուան բնա-կան պատճառներ, կուտայ մի վկայագիր, որուն համար անգլիական կառավարութենէ երկու անգլ. ոսկի կ'ընդունի։ եթէ հի-ւանդ մը մահուան մերձ հիւանդանոց բերուելով մինչեւ իսկ մի վայրկեան յե-տոյ մեռնի (բաւական է որ հիւանդը ողջ վիճակի մէջ հիւանդանոց բերուեցաւ), հի-ւանդանոցի բժշկին պարտքն է մի բժշ-կական քննութիւն ընել և իւր վկայագիր տալ առանց դրամի։ Չորրորդ, Լոնտոնի մէջ ամէն թաղ ունի իւր բժիշկն որուն պաշ-տօնն է հսկել սուտ բժիշկներու վրայ, և եթէ գտնէ, ըստ օրինի պատժել տալ զա-նոնք։ Բայց պէտք է յիշենք որ երբ մէկն իւր կամքը և համաձայնութիւնը շրջանառ մը կ'ընտ-րէ և իւր ոսկիները անոր գրպանը կը լե-ցնէ, ոչ մի օրէնք կ'արգիլէ շրջանառը գը-րամը ստանալէ և կամ շրջանառ գրպանը լեցնող անձը՝ դրամը տալէ։ այդ անձ այդ-պէս ընելով միայն իրեն վնաս կը հասցնէ, անձնական ազատութեան խնդիր մ'է այս որուն օրէնքը չը միջամտեր և զոր ամէն հա-սուն մարդի տէր եղող անձ կը վայելէ ամէն քաղաքակրթեալ երկրի մէջ։ Թագաւոր բը-ժշկին պաշտօնն է նաեւ կանոնաւորապէս քննել թաղին մէջ գործածուած ջուրը, միսը, կաթը, ձուկը, եւ ամեն տեսակ բան-պելիք եւ ուտելիք, տեսնելու համար թէ ասոնք յարմար են առողջապահական տե-սակետով ժողովրդեան իրրեւ սնունդ ծա-ռայելու։ Սոյն բժշկին պաշտօնն է նաեւ այցելել տարափոխիկ հիւանդաց և պէտք եղած առողջապահական մաքրութիւնը գե-ղերու մէջտեղ ի գործ դնել։ և եթէ հի-ւանդը կը հաճի երթալ մի մասնաւոր հի-ւանդանոց սոյն տարափոխիկ հիւանդաց յատկացեալ, բժիշկը վկայագիր մը տալով զայն հիւանդանոց կը ղրկէ։

1880-81 ին Լոնտոնի մէջ սոսկալի ծաղ-կի հիւանդութիւն մը երեւցաւ, եւ մասն-նաւոր հիւանդանոցները տեղ չը մնալով, Լոնտոնի արքունի բժշկական դպրոցի վար-չութեան հսկողութեան տակ Լոնտոնի բո-լորտիքը գտնուող բլուրներու վրայ տեղ տեղ վրաններ հաստատուեցան ծաղկի բրա-նուող հիւանդներու հոն զետեղելու համար։ և այս վրաններն ալ չը բաւելով, ի հնուց մնացած (Մահմուտիէի նման) ահագին նաւ մը հիւանդանոցի վերածուելով բերուեցաւ Լոնտոնի մօտ Թայմզ գետին վրայ։ Նոյն մի-ջոցին ես ինքս Պէթնէլ Կրին հիւանդանոցի բժշկին լինելով հիւանդանոցի շրջապատը ե-զող միայն մի քանի թաղերին օրը 5-6 ծաղ-կի վարակեալ հիւանդներ կը ղրկէի սոյն հիւանդանոցներ, հանդերձ վկայագրերով։

ՏՐ. Գ. Ս. ՏՕՊՐԱՇԵՆԱՆ
(Շարունակելի)

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԲՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵՑՈՅ

Առաջին պարգեւ **600·000** եւ
Երկրորդ պարգեւ **60·000** ֆր.

Այս անդամուան վիճակահանութեամբ պիտի շահին 50 թիւեր աւելի, այսինքն 550 թիւեր փոխանակ 500 ի։

Վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ եւրոպական ապրիլ 1 ին, որ է մարտ 20։

Վերոյիշեալ երկու մեծ պարգեւ-ներէն զատ 48 թիւեր եւս մեծ պար-գեւներ պիտի շահին։ Իսկ մնացեալ 500 թիւերն պիտի շահին միայն 400 ական ֆրանգ։

Սոյն գումարները կարելի է շահիլ բաղդատմամբ մը գնելով ու բաղդի օգ-նութեամբ։

Սոսկ թէր մը գնելով կարելի է շա-հիլ մեծագոյն պարգեւն, 600,000 ֆր, որ կանոնական զերծն ընելէ յետոյ կ'ստացուի 15,312 օսմ. ոսկւոյ պատ-կառելի գումարը։ Նմանապէս միւս-ներն ըստ հաշուոյն։

Վճարելով 7 ուկէս զրչ. կ'ստացուի ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող տոմս մը։ 5 զրչ. վճարելով կ'ստացուի շահաւոր ածին կէսը ստանալու իրաւունք ունեցող եւ 3 զրչ. վճարելով կ'ստաց-ուի միայն մէկ քառորդը։ Ասոնցմէ զատ կան նաեւ, շահելի գումարին մէկ չորրորդն (եւ ոչ թէ հինգերորդն) ստանալու իրաւունք ունեցող տոմսեր, որոց գիներն է 37 ուկէս զրչ. եւ զոյս ունեցողը կը համարուի 25 հատ տար-բեր տարբեր թիւերու տէր։

Գաւառներէն հնչուն դրամի տեղ նամակի ֆոռ՝ ալ կընդունուի։

Տոմսերն արդէն պատրաստ ըլլալով պէտք է դիմել, ի Ղալաթիա, Կամուր-ջին գլուխը թիւ 33։

Դրամատնէպետ
ՄԱՐԳԱՐ Ց. ԳՈՒԼԱԳՈՅԵԱՆ

ԺԱՆ ԲՈԱԼԴԻ։— ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՀԿԱ-ՐԱՍԵԱՑ, նոր բացուած Բերայի Մեծ փողոցը, 127, և ի Գալաթա-Գալաս, Կալամայի աշտարակին գլխագ և Կալաղեանց փողոցին քով, թիւ 657։— ՄԵԾ ՄԸ-ԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՀԿԱՐԱՍԵԱՑ, նոր փողոց թիւ 657, 659, 661, 663։— Ամեն տեսակ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ։— ՇՊԵՂԱՆԱՏԵՐՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ամեն ձեւութեամբ և կառաջնորդութեամբ։ — Ամեն տեսակ ԿԵՐՊԱՍ-ՆԵՐ։— Պահեստներու համար ամեն տեսակ օթոցներ, գամաչեներ, թիկնաթոռներ, աթոռներ։ — Ամեն տեսակ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ և հաղար տեսակ ուրիշ կառաջնորդներ։— ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ու կ'ընդ-գունուին, կարճ պայմանաժամի համար։— ՀԱՆՏԱ-ՏՈՒԹԻՒՆ, Վ.ԱՅԵԼՁՈՒԹԻՒՆ, ԱԶԱՆՈՒԹԻՒՆ։ Նոյն՝ Զէֆոթեղ ԲՈԱԼԴԻ ԵՂԲԱՐՑ փաստաբա-տան հետ։

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Իւչ եւեղ իւչ սէնէսի մարթը խա-թիասրնտան եթիպարէն պիր սէնէ դարձնտա տօգուզրնճը տարէի պէ-լէտիյէ տախիլինտէ իշալ խիկէճէք կազ ֆէնէրլէրինն պէհէր ատէտինն մէսարիթը իշալիյսի օն իւչ զուրուշ-տա Թալիպի իւզերինտէ պուլունտու-ղընտան վէ մարթն երինճի բաղար իր-թէսի կիւնիւ իհալէի գաթիյէսի իճրա խիլիճէկինտէն, թէնգիլի լէ Թալիպ օլանլարն Թէէմինաթ ագէլէրի լէ պէրաբեր Շէհիր Էմանէթի մէճլիսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

23 շուպաթ 1887

Նօ. 27 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Տէպրէտէքի ասաքիրի Շահանէին իւչ եւեղ իւչ սէնէսի մարթընտան ի-թիպարէն պիր սէնէլիք խոսրէսի ի-չիւն միապայեսը մահալինճէ մէվգրի միւնագասայա վազ օլունան էրզագ-տան,

Նանը ազիզին պէհէր գէյէսի ալթ-մշ էքի, գրրգ,
Կիւշթին՝ եւեղ էլի ալթը,
Էրզին՝ եւեղ ալթմշ իւչ, սէքսէն,
Բուդէնը սատէին՝ իւչ եւեղ գրրգ իւչ, երիմի,
Թուզին՝ գրրգ ալթը, սէքսէն,
Հընթանին՝ էլի տէօրթ, ալթմշ,
Սօղանին՝ էլի տէօրթ, ալթմշ,
Շաիրին՝ էլի տէօրթ, ալթմշ,
Սաղօնին՝ էքի եւեղ սէ

PAPIER WLINSI

Ա. Ս. ԱՎԱԳԵԱՆԻ ՖԱԲՐԻԿԱՅԻ ԵՎ ԴՊՐՈՅԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԱՅԻՆ

Ամենայն տեսակ գրասենյակի գրիչներ, մանաւանդ Papier Wlinsi անուանեալ գրիչներ, որոնք ամենայն գրասենեակաց համար ամենայնիւ հարմարագոյն են։ Գրիչներս ունին հաստատեալ գերազանցութիւն մնացեալ բոլոր գրիչներու վրայ։ Գրիչներս ունին հարիւրաւոր տարիներու փորձառութիւն։ Գրիչներս ունին ամենայն տեսակ գրասենեակաց համար։ Գրիչներս ունին ամենայն տեսակ գրասենեակաց համար։ Գրիչներս ունին ամենայն տեսակ գրասենեակաց համար։

Ամենայն տեսակ գրասենեակաց համար։ Գրիչներս ունին ամենայն տեսակ գրասենեակաց համար։ Գրիչներս ունին ամենայն տեսակ գրասենեակաց համար։

Գրիչներս ունին